

Nynäshamns gymnasiums framtida lokalisering

Utredningsrapport

Sammanfattning

Utredningen har haft i uppdrag att utreda förutsättningarna för ett mer centralt läge för Nynäshamns gymnasium.

Nynäshamns gymnasium har problem med ett vikande elevunderlag. Utredningen finner inget stöd för uppfattningen att en central placering av Nynäshamns gymnasium i sig skulle ge betydande effekter på elevunderlaget. För de allra flesta elever är den geografiska placeringen ingen viktig fråga utan det är andra faktorer som har betydelse vid valet av gymnasieskola. Nya lokaler kan möjligen vara en del av en nystart och vändning för gymnasiet men det bör kombineras med fler åtgärder för att vara effektivt.

En central placering av Nynäshamns gymnasium kommer ge positiva effekter på handeln i Nynäshamns stadskärna. Effekten på handeln blir som störst om eleverna erbjuds möjlighet att äta lunch hos de lokala restaurangerna istället för i ett eget skolkök. Då får förändringen sannolikt även positiva sysselsättningseffekter.

Utredningen bedömer att i dagsläget är Nynäshamns sjukhus den enda realistiska centrala placeringen för Nynäshamns gymnasium. En flytt är dock avhängig flera andra faktorer; gymnasiets programutbud, omfattning, volym samt vilket engagemang kommunen kommer att ha i sjukhusfastigheten i framtiden.

Den avgörande frågan kring gymnasiets eventuella flytt handlar om att ärendet är av sådan karaktär att den inte kan hanteras isolerat från kommunens övriga lokalförsörjningsplanering. Frågan måste hanteras i en helhet där alla de kommunala verksamheternas behov, lokalbeståndet och kommunens samlade planering beaktas noggrant.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Uppdrag	1
1.2	Genomförande	2
1.3	Referenser	2
2	Nynäshamns gymnasium	3
2.1	Lokaler	4
3	Elevernas valbeteende.....	5
3.1	Resultat från enkät till kommunens grundskolelever.....	7
3.1.1	Sammanfattande analys av enkätresultatet.....	11
4	Behovsbeskrivning	13
4.1	Lokalbehov	13
4.1.1	Lunchservering.....	14
5	Alternativa placeringar	15
6	Alternativ användning för gymnasiets lokaler	17
7	Sammanfattande analys.....	19

Beställare

Utredare

.....
Mikael Ahlgren

.....
David Ulmér

1 Inledning

Den 13 januari 2016 fattade kommunfullmäktige beslut, KF § 10/2016, om att uppdra till barn- och utbildningsnämnden och miljö- och samhällsbyggnadsnämnden att utreda Nynäshamns gymnasiums framtid med avseende på profilering och geografiskt läge, samt att utreda vad som bör ske med den befintliga fastigheten. Beslutet fattas efter en motion, daterad den 23 april 2015, med samma innebörd.¹

I motionen framförs att en flytt av gymnasieskolan närmare centrum skulle innebära bättre tillgänglighet för de boende i Nynäshamns stad, elever från andra kommuner samt elever från andra kommuner. Vidare framför motionärerna att Nynäshamns centrum skulle livas upp genom mer rörelse dagtid, vilket förhoppningsvis ger positiva effekter för bl.a. butiker och caféer. I motionen föreslås att en alternativ profilering för gymnasiet övervägs för att öka gymnasiets attraktionskraft.² Barn- och utbildningsförvaltningen ställde sig i allt väsentligt positiv till motionens intentioner.³ Även i granskningsförslaget av fördjupningen av översiktsplanen över Nynäshamns stad framförs att gymnasiets placering bör utredas.⁴

Utifrån kommunfullmäktiges uppdrag har miljö- och samhällsbyggnadsnämnden fattat beslut, MSN § 186/2016, om att tillsammans med barn- och utbildningsförvaltningen utreda gymnasiets geografiska placering. Barn- och utbildningsnämnden har för egen del fattat beslut, BUN § 117/2016, om att utreda Nynäshamns gymnasiums ekonomi, programutbud, profilering, kommunens möjlighet att få fler elever att bli högskolebehöriga samt gymnasieutbudets koppling till det regionala näringslivet. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen deltar inte i den sistnämnda utredningen.

1.1 Uppdrag

I miljö- och samhällsbyggnadsnämndens beslut förtydligas vad uppdraget omfattar. Utredningen har haft i uppdrag att:

- Utreda förutsättningarna för ett mer centralt läge för Nynäshamns gymnasium.
- Utreda vad som bör ske med den befintliga fastigheten.

Utredningen ska ha karaktären av en förstudie, d.v.s. alla detaljer behöver inte belysas i utredningen.

---

¹ Motion om Nynäshamns gymnasium, 2015-04-23, Nynäshamns kommun

² Ibid.

³ Tjänsteskrivelse - Svar på begäran om hjälp med underlag till yttrande, 2015-06-17, Nynäshamns kommun

⁴ Fördjupning av översiktsplanen för Nynäshamns stad – Småstaden vid havet, granskningshandling, 2016-12-06, Nynäshamns kommun

1.2 Genomförande

Utredningen har genomförts av David Ulmér, utredare på miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen. Mariella Åsander, fastighetsförvaltare, har ingått i utredningen i egenkap av resursperson.

Utredningens styrgrupp har utgjorts av Jesper Skoglund, tf. fastighetschef och Ilana Hart, skolchef. Jesper Skoglund entledigades fr.o.m. den 4 oktober 2016 och Mikael Ahlgren, bitr. fastighetschef, ersatte Jesper Skoglund fr.o.m. samma datum. Ilana Hart entledigades fr.o.m. den 14 februari 2017 och Anna Eriksson, tf. skolchef, ersatte Ilana Hart fr.o.m. samma datum.

Inom ramen för utredningen har ett antal intervjuer med olika funktioner inom främst barn- och utbildningsförvaltningen genomförts. Även barn- och utbildningsnämndens ordförande har intervjuats. Intervjuerna har varit av diskussionskaraktär.

Som en del i utredningen har en enkätundersökning genomförts. Enkäten har varit riktad till kommunens elever i årskurs 8-9 med frågor kring elevernas val av gymnasium. Det huvudsakliga syftet med enkätundersökningen är att undersöka betydelsen av gymnasiets geografiska placering för elevunderlaget. Resultatet från enkäten redovisas i kap. 3.1.

1.3 Referenser

- 2015 Gymnasiebehovet – Trender och kunskap om storstockholms gymnasierregion, 2015, KSL- Kommunerna i Stockholms län
- Befolkningsprognos 2016-2025, Nynäshamns kommun
- Fördjupning av översiktsplanen för Nynäshamns stad – Småstaden vid havet, granskningshandling, 2016-12-06, Nynäshamns kommun
- Fördjupning av översiktsplanen för Nynäshamns stad – Småstaden vid havet, granskningshandling 2016-12-06, Nynäshamns kommun
- Fördjupning av översiktsplanen Nynäshamns stad, konsekvensbeskrivning, 2016-06-02, Norconsult
- Kvarnägens gymnasium, Nynäshamn, Teknisk inventeringsrapport, 2012-11-05, WSP
- Motion om Nynäshamns gymnasium, 2015-04-23, Nynäshamns kommun
- Nynäshamns gymnasium en ytjämförelse med andra gymnasieskolor, 2013-12-11, A3 Arkitekter
- Planbeskrivning – Detaljplanen för delar av kvarteren Telegrafan och Vaktberget Nynäshamn, Nynäshamns kommun, Stockholms län, 2015-05-11, Nynäshamns kommun
- Skolverkets webbplats: www.skolverket.se/siris/
(<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:98:0::NO::&stad1=0192&stad2=&stad3=&pres=e&and=0&ar=2015&info=> 2016-12-27)
- Södertörns nyckeltal 2014 – Gymnasieskolan, 2015-09-09, Södertörns kommunerna
- Tjänsteskrivelse - Svar på begäran om hjälp med underlag till yttrande, 2015-06-17, Nynäshamns kommun
- Översyn av fastighets- och serviceavdelningen, 2016-08-09, Nynäshamns kommun

2 Nynäshamns gymnasium

Nynäshamns gymnasium drivs i kommunal regi och är kommunens enda gymnasium. Gymnasiet ligger den norra utkanten av Nynäshamns stad. Det finns ingen bostadsbebyggelse runt gymnasiet utan den direkta omgivningen är grönområde. I anslutning till gymnasiet finns Rappsta industriområde samt Kvarnängens idrottsområde med ishall, tennishall, fotbollsplan, löparspår m.m. Kollektivtrafikförbindelserna är tillfredsställande med närhet till pendeltåg (Nynäsgråds pendeltågsstation) och buss. Det finns även god tillgång till parkeringar.

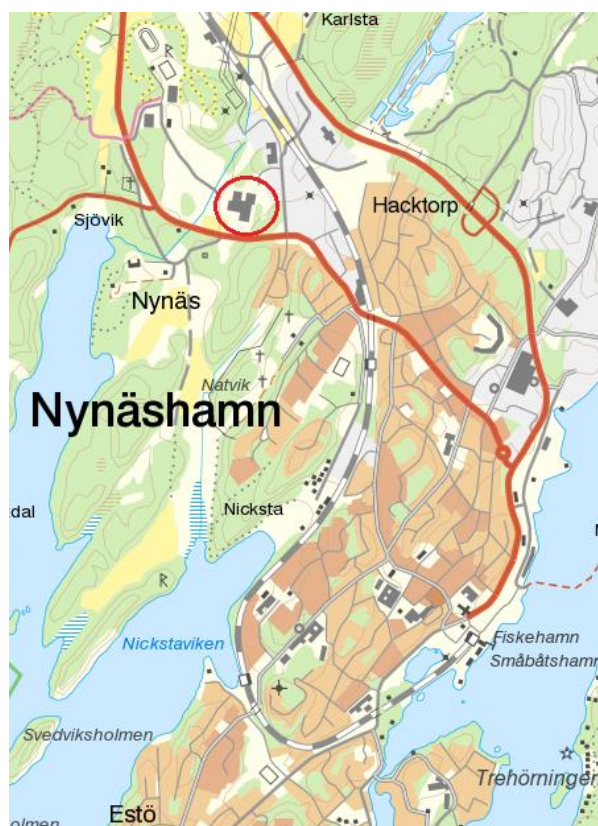
I dag går ungefär 400 elever på gymnasiet och ungefär 55 personer arbetar på gymnasiet. Gymnasiet har fem högskoleförberedande program:

- Ekonomiprogrammet.
- Estetiska programmet.
- Naturvetenskapliga programmet.
- Samhällsvetenskapliga programmet.
- Teknikprogrammet.

Därutöver har gymnasiet tre yrkesprogram:

- Bygg- och anläggningsprogrammet.
- El- och energiprogrammet.
- Restaurang- och livsmedelsprogrammet.

Härutöver finns introduktionsprogram och gymnasiesärskola. Introduktionsprogrammet är det största programmet sett till antalet elever, följt av el- och energiprogrammet. Det estetiska programmet är det minsta programmet.

Karta 1. Karta över Nynäshamns stad. Nynäshamns geografiska placering är markerad med en röd cirkel i bildens övre del.

Tabell 1. Nyckeltal 2011-2016, Nynäshamns gymnasium.

År	Elever	Lärare	Elever/lärare	Lärare/ 100 elever
2011	681	49,9	13,7	7,3
2012	585	48,5	12,1	8,3
2013	539	45,6	11,8	8,5
2014	468	41,3	11,3	8,8
2015	434	37,7	11,5	8,7
2016	436	38,0	11,5	8,7

Tabell 1. Visar vissa nyckeltal för gymnasiet. Bl.a. går det att utläsa att antalet elever har sjunkit från 681 till 436 över en femårsperiod. Gymnasieorganisationen har i sin tur reducerats i ungefär motsvarande grad. Antalet elever per lärare är på en något lägre nivå, 11,5 jämfört med 13,7.

2.1 Lokaler

Gymnasieskolan består av åtta huskroppar på ett till två plan med en gemensam central förbindelsegång emellan. Skolans ursprungliga delar uppfördes 1976. 1981 byggdes ytterligare två huskroppar till för att inhysa särskole- och komvuxenheter. Under 2005 renoverades en mindre del av byggnaden invändigt och 2011 byttes delar av taket. Samlingssalen (aulan) renoverades invändigt 2009 men istället för att bygga en ny aula är den idag två större klassrum med flexibel vägg emellan rummen. Någon alternativ aula har inte uppförts. Skolan är handikappanpassad med låsskyddade hissar och elektriskt öppningsbara dörrar.

Idrottshallen är byggd 1976 i två plan. Den renoverades under 2010 men renoveringen avbröts och har inte återupptagits. Idrottsundervisningen bedrivs därför i Kvarnängshallen, som är relativt nybyggd, på Kvarnängens idrottsområde.

Gymnasiet har ett eget bibliotek i själva huvudbyggnaden.

2003 byggdes matsalen om och totalrenoverades. Gymnasiet har ett eget tillagningskök samt en matsal. Idag framstår matsalen som överdimensionerad men utöver gymnasiet tillhandahåller köket även mat till Backlura förskola, Släggans förskola samt Viaskolan.

Marktytor och planteringar på skolgården är delvis i dåligt skick. Ytskiktetsmässigt är standarden invändigt acceptabel överlag i både våtrum och klassrum; ytskikten är till stora delar renoverade de senaste 25 åren. Klimatskalet är i acceptabelt skick, men många fönster är i behov av renovering och vissa plåtdetaljer på taken bör målas. Tegelmurar åt syd och väst visar på skador från fukt och frostsprängning. Installationer är av varierande ålder och skick. Ventilationssystemet är till stora delar gammalt även om nyare styrning har uppgraderat systemet. I dagsläget går huvudparten av fläktarna på helfart dygnet runt vilket är mycket energi- och kostnadskrävande.⁵

Delar av undervisningen är utlokaliserad från själva gymnasiebyggnaden. Restaurang- och livsmedelsprogrammet har sin praktiska undervisning i Folkets hus i centrala Nynäshamn. Bygg- och anläggningsprogrammet samt el- och energiprogrammet har sin praktiska undervisning i lokaler som ligger i närheten till övriga gymnasiet. Alla tre program har sin teoretiska undervisning i gymnasiets huvudbyggnad.

2014 beställdes en kapacitetsutredning för kommunens skollokaler. Kapacitetsutredningen redovisar översiktligt gymnasiets kapacitet i förhållande till antalet elever. Som referens anges sex andra gymnasieskolor. Gymnasiet, undantaget praktiska program, bedöms vid den aktuella tidpunkten sett till antalet kvadratmeter i själva huvudbyggnaden kunna inhysa ca 900 elever.⁶ Även om lokalerna är rejält tilltagna sett till antalet m² per elev är lokalerna ineffektivt utformade.

Förutom gymnasieskola inhyser lokalerna även en förskola sedan 2015. Detta efter att Backlura förskola behövt evakueras till följd av fuktproblematik i sina ordinarie lokaler. Förskolan ligger i samma lokaler som gymnasiet men i en separat del som är avskild från övriga skolan.

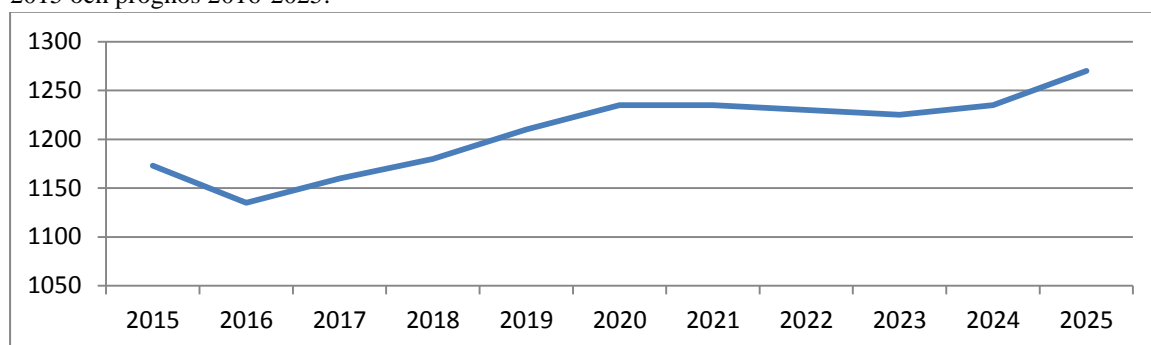
⁵ Kvarnängens gymnasium, Nynäshamn, Teknisk inventeringsrapport, 2012-11-05, WSP

⁶ Nynäshamns gymnasium en ytjämförelse med andra gymnasieskolor, 2013-12-11, A3 Arkitekter

3 Elevernas valbeteende

Eleverna i Stockholms län har idag möjlighet att söka en utbildning på lika villkor i hela regionen. Regionen har sedan 2008 haft minskade elevkullar i gymnasieskolan. Den trenden vänder nu.⁷ Detta gäller även i Nynäshamn där antalet barn/ungdomar i åldersspannet 16-19 år ökar framöver. Idag utgörs åldersspannet av ungefär 1 150 individer och framöver förväntas en ökning upp emot 1 250.

Diagram 1. Folkmängd 31 december i Nynäshamns kommun, 16-19 år respektive år. Faktiskt folkmängd 2015 och prognos 2016-2025.⁸

Det går att se förändringar i elevers sökmönster inom länet där vissa program har ökat i popularitet och andra har minskat. Ekonomiprogrammet, Teknikprogrammet har tillsammans med Industritekniska programmet ökat. Det sistnämnda är dock fortsatt ett litet program sett till antalet elever. Den största nedgången syns hos Bygg- och anläggningsprogrammet, Humanistiska programmet, Hantverksprogrammet och Hotell- och turismprogrammet. Andelen elever som söker ett yrkeförberedande program är på en fortsatt låg nivå.⁹

Trenden bland eleverna är ett de i allt mindre utsträckning väljer att gå i hemkommunens kommunala gymnasieskolor. Fenomenet syns i hela Södertörn.¹⁰ Tabellen nedan illustrerar hur det ser ut i hela Stockholms län. Framför allt är det kommunala skolor ut-
anför den egna kommunen som lockar en allt större andel.

⁷ 2015 Gymnasiebehovet – Trender och kunskap om storstockholms gymnasierregion, 2015, KSL- Kommunerna i Stockholms län

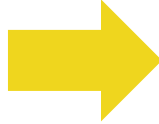
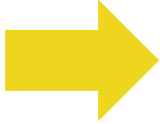
⁸ Befolkningsprognos 2016-2025, Nynäshamns kommun

⁹ 2015 Gymnasiebehovet – Trender och kunskap om storstockholms gymnasierregion, 2015, KSL- Kommunerna i Stockholms län

¹⁰ Södertörns nyckeltal 2014 – Gymnasieskolan, 2015-09-09, Södertörnskommunerna

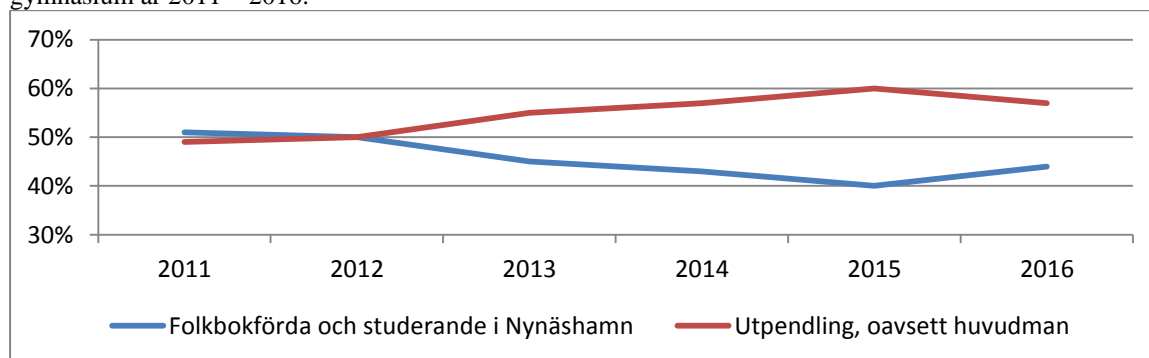

Tabell 2. Förstahandssökande inom Stockholms län till samtliga nationella program per huvudman 2011-2014.¹¹

Egna kommunen			Annann kommun		
	2011	37 %		2011	24 %
	2012	37 %		2012	26 %
	2013	35 %		2013	27 %
	2014	34 %		2014	28 %
Fristående			Utanför länet		
	2011	38 %		2011	1 %
	2012	36 %		2012	1 %
	2013	37 %		2013	1 %
	2014	37 %		2014	1 %

Nynäshamn är en del av den trend som syns i övriga länet. Allt färre väljer att gå i det egna kommunala gymnasiet. 2011 gick majoriteten av Nynäshamns kommuns gymnasieelever i det egna gymnasiet och nu uppgår andelen till ungefär 44 %. För Nynäshamns gymnasiums del är trenden över tid nedåtgående även om en viss ökning noteras 2016 jämfört med 2015.

Diagram 2. Andel elever i Nynäshamns kommun som väljer Nynäshamns gymnasium respektive annat gymnasium år 2011 – 2016.

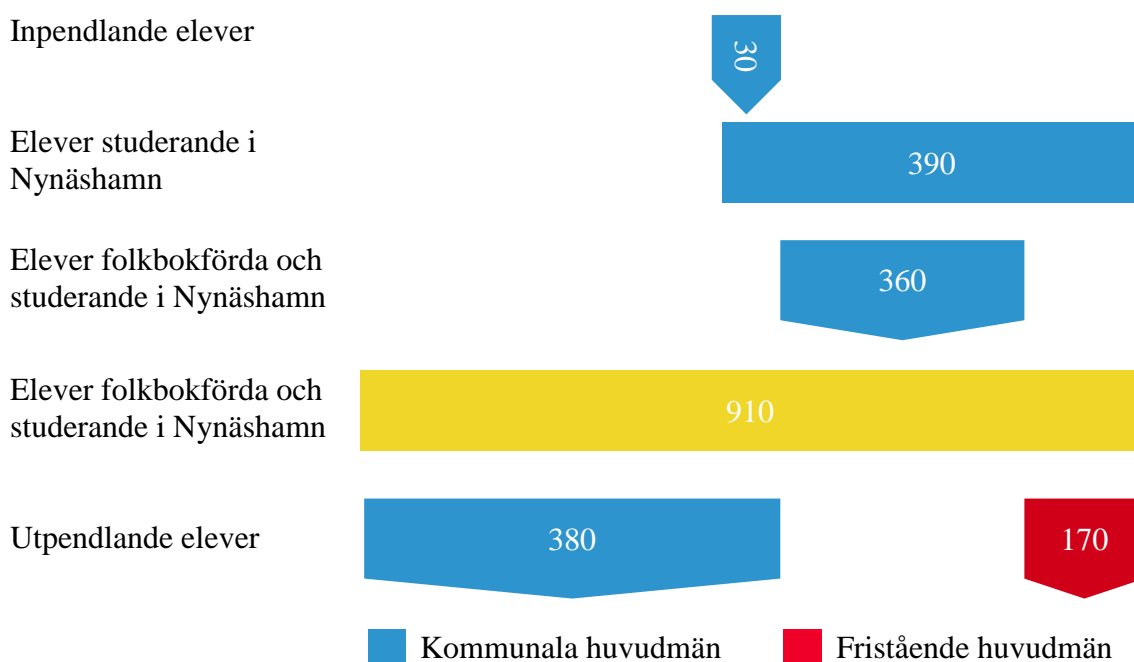

Många kommuner i Stockholmsområdet har en omfattande utpendling. Tittar man närmare på flödet till och från Nynäshamn är det tydligt att det främst är avsaknaden av inflödet som är utmärkande för Nynäshamn. D.v.s. få elever från andra kommuner väljer Nynäshamns gymnasium. Utpendlingen sker främst till andra kommunala skolor och inte till friskolor.

Den grafiska illustrationen nedan visar Nynäshamns flöden år 2015. 910 elever är folkbokförda i kommunen och studerar på en gymnasieskola. Av dessa väljer 360 elever att läsa in sin gymnasieutbildning i Nynäshamn. 380 väljer en annan kommunal gymnasieskola och 170 elever väljer en s.k. friskola. Endast 30 elever i Nynäshamns gymnasium bor i en annan kommun. Resultatet blir ett nettounderskott för Nynäshamns del.

¹¹ 2015 Gymnasiebehovet – Trender och kunskap om storstockholms gymnasierregion, 2015, KSL- Kommunerna i Stockholms län

Grafisk illustration 1. Nynäshamns gymnasieelevers pendling mellan hem- och skolkommun, 2015.¹²

3.1 Resultat från enkät till kommunens grundskolelever

Mellan den 28 november och 11 december genomfördes en enkätundersökning där kommunens elever i årskurs 8-9 gavs tillfälle att svara på hur de tänkte kring sitt val av gymnasieskola och då i synnerhet hur de såg på Nynäshamns gymnasium.

Totalt svarade 319 elever på enkäten. Det motsvarar en svarsfrekvens om ca 61 %, vilket får betraktas som ett gott utfall och ett tillräckligt stort underlag för att dra relevanta och tillförlitliga slutsatser utifrån. Könsfördelningen bland eleverna är jämn. Lite mer än hälften, 55,8 %, av de svarande gick i nionde klass. Vanstaskolan hade en lägre svarsfrekvens än de andra skolorna med endast 47 svar. Gröndalsskolan hade flest svar med sina 113.

¹² Skolverkets webbplats: www.skolverket.se/siris/
(<http://siris.skolverket.se/siris/f?p=SIRIS:98:0::NO::&stad1=0192&stad2=&stad3=&pres=e&and=0&ar=2015&info=2016-12-27>)

Diagram 3. Hur stor roll spelar följande saker inför ditt val av gymnasium?

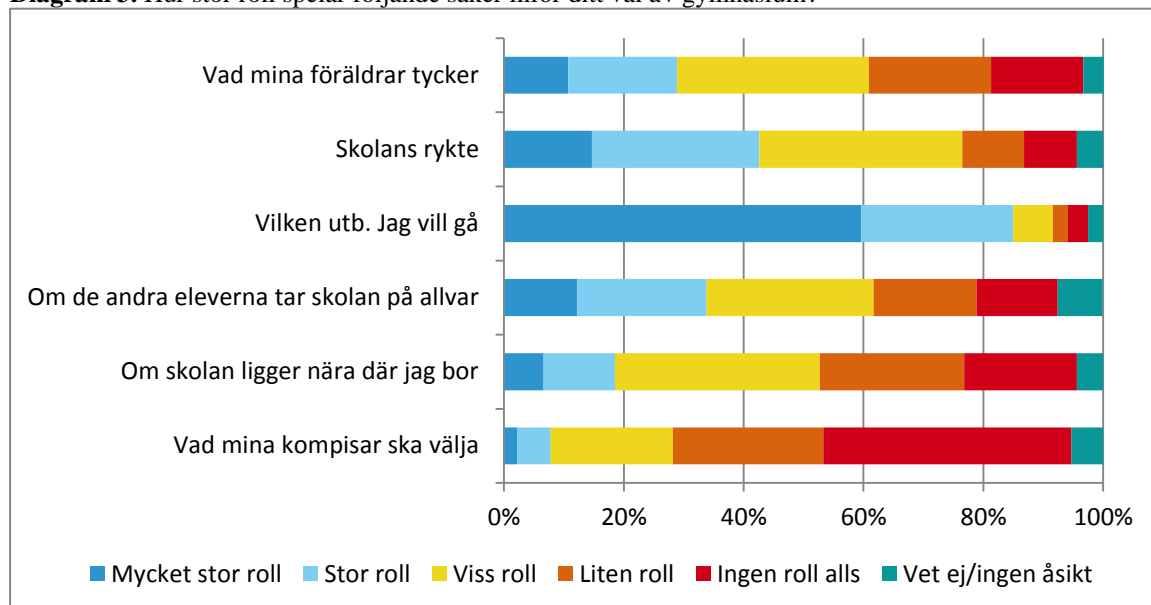

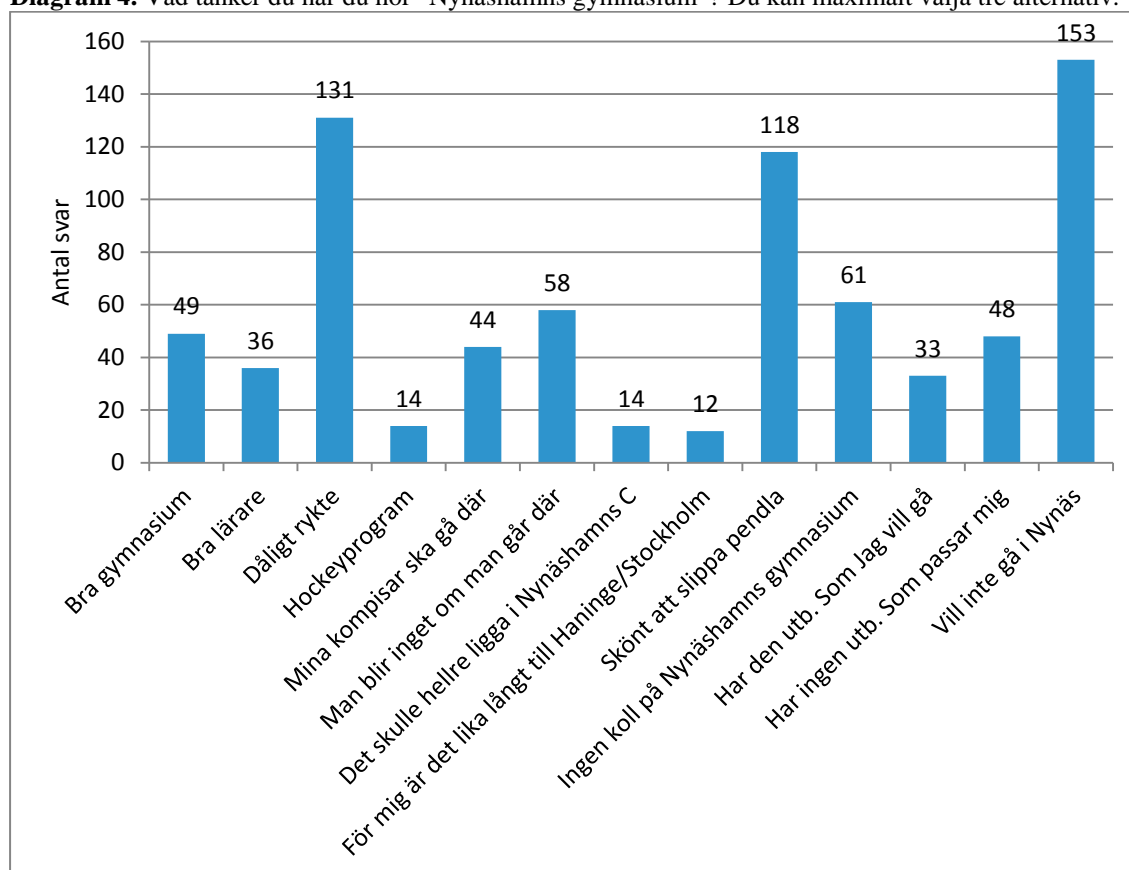
Diagram 3 visar i vilken grad eleverna anser att de olika faktorerna spelar roll inför deras val av gymnasium. Det framgår tydligt att valet av utbildning är den faktor som spelar störst roll för elevernas val. Över 80 % av eleverna anger att valet av utbildning spelar stor roll. Skolans rykte är den näst viktigaste faktorn, 43 % säger att det spelar stor roll. Vad kompisarna ska välja tycks vara närmast oviktigt. Om skolan ligger nära där eleven bor verkar spela en begränsad roll. 34 % uppger att det spelar viss roll och 43 % uppger att det spelar liten eller ingen roll alls.

Bryts materialet ned syns vissa skillnader beroende på vilken grupp som tillfrågas. Tjejer anser t.ex. att valet av utbildningen är viktigare än killar. Om skolan ligger nära där man bor är lite viktigare för killar än för tjejer.

För eleverna i Sunnerbyskolan spelar avståndet väldigt liten roll.

Eleverna i nionde klass tycker att avståndet är lite viktigare än de som går i åttonde klass. Niorna tycker också att det är viktigare att de andra eleverna tar skolan på allvar.

Diagram 4. Vad tänker du när du hör "Nynäshamns gymnasium"? Du kan maximalt välja tre alternativ.

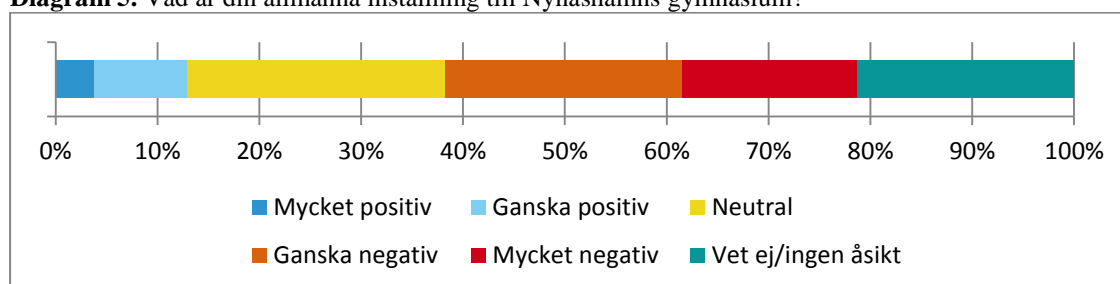
Eleverna har fått svara på vad de tänker när de hör "Nynäshamns gymnasium". Resultatet visar att "Vill inte gå i Nynäs" är det vanligaste, följt av "Dåligt rykte" och "Skönt att slippa pendla".

"Hockeyprogram", "Det skulle hellre ligga i Nynäshamns centrum" och "För mig är det lika långt till Haninge/Stockholm" har fått lägst antal svar.

Ett fåtal elever har valt att skriva fritextkommentarer: "Inga vikarier", "Missbruk", "Bondegymnasium", "Inga lärare". En elev skriver följande:

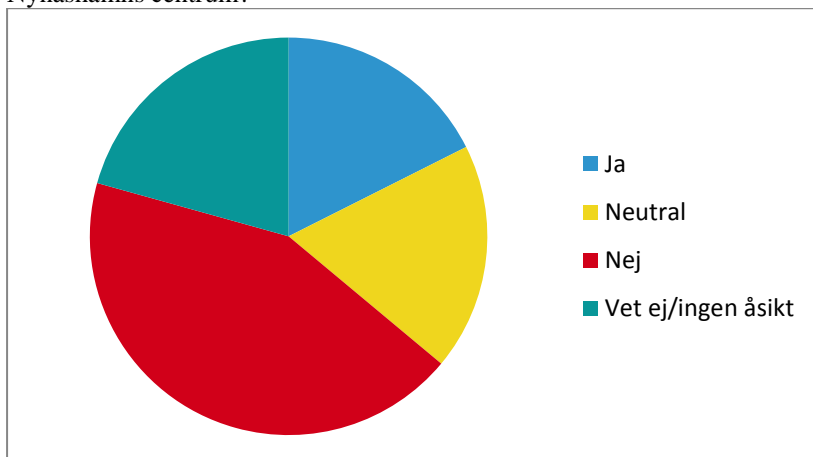
"Jag vill komma in på ett gymnasium med ganska höga intagningspoäng där jag då kan använda mina poäng som jag förtjänat. Om jag har 300 intagningspoäng exempelvis så vill jag inte komma in på ett gymnasium med 200 intagningspoäng..."

Diagram 5. Vad är din allmänna inställning till Nynäshamns gymnasium?

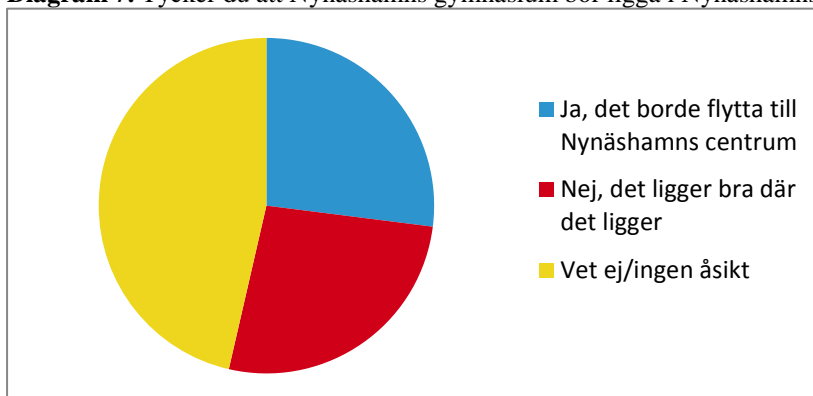
På frågan om elevernas allmänna inställning till Nynäshamns gymnasium svarar drygt 21 % att de inte har någon uppfattning. Ungefär 40 % uppger sig ha en negativ inställning till Nynäshamns gymnasium. Killar är generellt sett mer positivt inställda till Nynäshamns gymnasium än tjejer. Eleverna på Viaskolan är också mer positivt inställda till Nynäshamns gymnasium än eleverna på de tre övriga skolorna.

Diagram 6. Tror du att fler elever skulle välja att gå i Nynäshamns gymnasium om gymnasiet låg i Nynäshamns centrum?

När eleverna får svara på om de tror att fler skulle välja Nynäshamns gymnasium om gymnasiet låg i Nynäshamns centrum svarar ungefär 18 % att de tror att så skulle bli fallet. Eleverna i Viaskolan tror i större utsträckning än elever från de andra skolorna att fler elever skulle välja Nynäshamns gymnasium om det låg centralt i Nynäshamn. Även gruppen killar tror detta i högre utsträckning än gruppen tjejer.

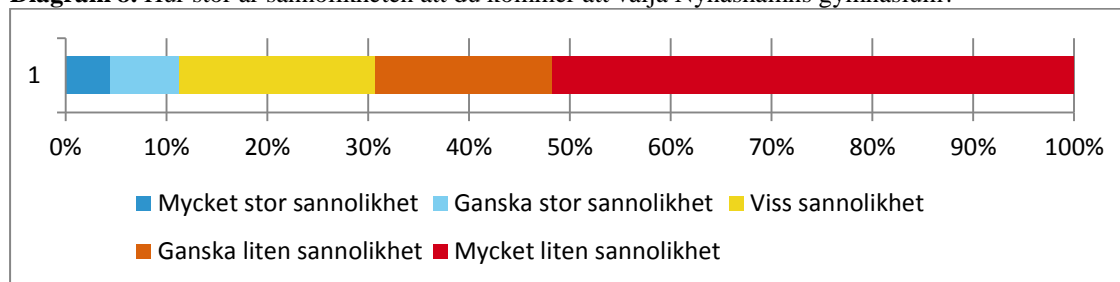
Diagram 7. Tycker du att Nynäshamns gymnasium bör ligga i Nynäshamns centrum?

Det tycks råda delade meningar bland eleverna angående om gymnasiet bör ligga i Nynäshamns centrum. Andelen elever som tycker att gymnasiet bör flytta till Nynäshamns centrum är lika stor som andelen som anser att gymnasiet ligger bra där det ligger. Nästan hälften av eleverna har ingen åsikt i frågan.

Eleverna i Viaskolan är mest positiva till en mer central placering. Ungefär 41 % av eleverna i Viaskolan anger att gymnasiet bör flytta. Gröndalsskolans elever är inte fullt så positiva till en flytt som Viaskolans elever. Attityderna bland Gröndalsskolans elever liknar de som går i Vanstaskolan och Sunnerbyskolan. D.v.s. de flesta har ingen åsikt.

Diagram 8. Hur stor är sannolikheten att du kommer att välja Nynäshamns gymnasium?

Slutligen har eleverna fått svara på hur sannolikt det är att de kommer att välja Nynäshamns gymnasium. Ungefär 11 % av eleverna uppger att det är stor sannolikhet att de kommer att välja Nynäshamns gymnasium. Ytterligare 19 % uppger att det finns viss sannolikhet. 52 % har svarat att sannolikheten är mycket liten att de kommer att välja Nynäshamns gymnasium. Skillnaderna i svar mellan skolorna är försumbar men det går att utläsa att gruppen tjejer i högre utsträckning svarar att de inte kommer att välja Nynäshamns gymnasium.

3.1.1 Sammanfattande analys av enkätresultatet

Det går att utläsa skillnader i preferenser kring vad som spelar roll för valet av gymnasium. Valet av utbildning spelar i särklass störst roll. Avståndet spelar lite mindre roll för eleverna i Vanstaskolan och Sunnerbyskolan. En tänkbar förklaring är att eleverna i de skolorna måste resa en bit oavsett vilken gymnasieskola de väljer. Kompisars val spelar mindre roll för eleverna i Vanstaskolan och Sunnerbyskolan.

Det kan konstateras att kommunens elever i årskurs 8-9 har en övervägande negativ inställning till Nynäshamns gymnasium. Endast 11 % uppger sig vara säkra på att de kommer att välja just Nynäshamns gymnasium. Generellt sett har eleverna i nionde klass bildat sig en starkare uppfattning om Nynäshamns gymnasium än vad eleverna i årskurs åtta har. Eleverna i årskurs nio är också mer negativt inställda och eleverna i årskurs åtta är mer neutrala/avvaktande i sin inställning. Tjejer är överlag mer negativt inställda till Nynäshamns gymnasium än killar.

Den negativa inställningen till Nynäshamns gymnasium syns även när eleverna får svara på vad de tänker på när de hör "Nynäshamns gymnasium". Negativa omdömen som "Dåligt rykte" och "Vill inte gå i Nynäs" dominerar. Samtidigt svarar många "Skönt att slippa pendla". Avståndet är följaktligen en konkurrensfördel, även om den inte ska överskattas i och med att få elever tycks värdesätta det fysiska avståndet till skolan.

Det föreligger vissa skillnader i attityd mellan skolorna som ligger i Nynäshamns tätort och Sunnerbyskolan samt Vanstaskolan. Det bör noteras att Viaskolans elever utmärker sig som betydligt mer positivt inställda till Nynäshamns gymnasium än vad eleverna i Gröndalsskolan är. Det går inte att utifrån enkätresultatet finna en tydlig förklaring till denna attitydskillnad. En delförklaring kan vara att andelen tjejer är högre bland Gröndalsskolans svar; tjejer är generellt sett mer negativa till Nynäshamns gymnasium än vad killar är. På Viaskolan är könsfördelningen bland de svarande eleverna jämn.

För de allra flesta eleverna verkar placeringen inte spela någon större roll då nästa hälften uppger att de inte vet/saknar åsikt i frågan. Eleverna som uppger att de inte vet/sak-

nar åsikt i frågan anger även att sannolikheten är låg för att de kommer att välja Nynäshamns gymnasium. Bland eleverna som är positiva till att gymnasiet flyttar till Nynäshamns centrum är det framför allt elever som uppger sig vara mer positiva till Nynäshamns gymnasium samt de som uppger en högre sannolikhet att de kommer att välja Nynäshamns gymnasium. Bland de som är positiva till en flytt är skolans rykte mindre viktigt inför valet av gymnasieskola. M.a.o. attraherar inte den centrala placeringen i första hand ”nya” elever utan tilltalar främst de som ändå tänker välja Nynäshamns gymnasium.

4 Behovsbeskrivning

För att kunna peka ut en alternativ placering för Nynäshamns gymnasium behöver behoven fastställas. I det här avsnittet görs en översiktlig beskrivning av gymnasiets lokalbehov.

4.1 Lokalbehov

Nynäshamns gymnasium har fem teoretiska utbildningar, tre yrkesförberedande program med praktiska inslag, introduktionsprogram samt gymnasiesärskola. De yrkesförberedande programmen har sin praktiska undervisning utlokaliserad från själva gymnasiebyggnaden. Restaurang- och livsmedelsprogrammet har sin praktiska undervisning i Folkets hus i centrala Nynäshamn. Bygg- och anläggningsprogrammet samt el- och energiprogrammet har sin praktiska undervisning i lokaler som ligger i närheten till övriga gymnasiet. Alla tre programmen har sin teoretiska undervisning i gymnasiets huvudbyggnad.

I den kapacitetsutredning som kommunen beställt 2014 konstateras att gymnasiet är kraftigt överdimensionerat givet dagens elevantal. Nynäshamn hade vid tillfället 19,2 m²/elev och borde enligt utredningen kunna komma ner till 5-7 m²/elev.¹³ Gymnasiet är överdimensionerat men beräkningarna är gjorda innan Backlura förskola flyttade in i lokalerna och det bör det noteras att beräkningarna endast avser de teoretiska programmen. Beräkningarna bör idag tolkas som en indikation och inte mer. Studien visar alltså att antalet elever som går teoretiska program kan utökas mycket kraftigt utan att lokalytan, beräknat i antal m², behöver utökas. Dock innebär Backlura förskolas etablering, om den kvarstår, en reducering av den teoretiska kapaciteten.

I ett scenario som bortser från de praktiska programmen behöver lokalerna uppgå till 2 100 m² för att klara av dagens 300 elever i enlighet med kapacitetsutredningens beräkningar. Det kan jämföras med Nynäshamns kompetenscentrum (NKC) som hyr ett våningsplan (1 775 m²) på Nynäshamns sjukhus. Ska även de praktiska programmen räknas in tillkommer ytterligare ytbehov, där andra lösningar i andra typer av lokaler krävs. Restaurang- och livsmedelsprogrammet kräver köksutrustning, vilket kan lösas genom att de är kvar på sin nuvarande plats i Folkets hus. Bygg- och elprogrammen kan också bli kvar med sin praktiska undervisning i sina befintliga lokaler i men de hamnar i så fall helt själva i ett industriområde, vilket kan upplevas som avskärmat.

Bibliotek finns i dagens gymnasium men då stadsbiblioteket ligger i Nynäshamns stadskärna bör det kunna användas för att tillgodose gymnasiets behov om det ligger i centrum.

Gymnasiet behöver kunna bedriva idrottsundervisning i en idrottshall. Idag används Kvarnängshallen som ligger i anslutning till det befintliga gymnasiet. Gymnasiet har inte tillgång till en tillräckligt stor samlingslokal idag men det är önskvärt om det finns tillgång till en aula eller liknande.

Sammantaget är lokalbehovet intimt förknippat med vilket programutbud gymnasiet har för avsikt att erbjuda. Teoretiska utbildningar kräver i regel färre m² till skillnad från

---

¹³ Nynäshamns gymnasium en ytjämförelse med andra gymnasieskolor, 2013-12-11, A3 Arkitekter

praktiska program som är mer krävande avseende yta och viss utrustning. När väl utbildningsutbudet är fastställt krävs en uppskattning om hur många elever gymnasiet tror sig kunna attrahera med gällande utbud, därefter går det att uttala sig om vilken storlek på lokaler som kan vara aktuell.

4.1.1 Lunchservering

I gymnasiet finns ett tillagningskök som drivs av kostavdelningen inom barn- och utbildningsförvaltningen. Köket är alltså inte en del av själva gymnasiet även om det är lokaliserat i gymnasiets lokaler.

Den nya placeringen bör kunna erbjuda lunchservering. Kommunen är inte enligt lag skyldig erbjuda eleverna lunch men de allra flesta skolorna väljer att göra det ändå. Att avstå torde vara utbildningspolitiskt besvärande och en uppenbar nackdel ur konkurrenssynpunkt.

Om det inte handlar om nyproduktion av ett helt nytt gymnasium, där ett nytt kök byggs, finns två alternativ till buds:

1. Äta i en befintlig skola bland t.ex. högstadieselever.
2. Eleverna erbjuds möjlighet att äta lunch i Nynäshamns centrum.

Det första alternativet är svårt rent praktiskt. Det måste finnas ett kök och en matsal som kraftigt kan utöka sin volym. Alternativet lär heller inte tilltala gymnasieeleverna.

Den senare modellen kan ge vissa konkurrensfördelar i och med den höga graden av valfrihet. Värmdö gymnasium har valt den här modellen där 40 matställen (främst restauranger men även en matvaruaffär) finns knutna till gymnasiet. Varje elev har 60 kr om dagen att äta lunch för; som mest kan 75 kr användas på en och samma dag. Kommunen ger inga subventioner eller liknande till restaurangerna.

Den uppenbara nackdelen med det här upplägget är att eleverna kan komma att äta näringsfattig mat och skaffa sig dåliga matvanor. Vidare är det en modell som är dyr för kommunen. Nynäshamns kommun budgeterar 44 kr per portion/gymnasieelev och det ska då ställas, enligt ovan, mot 60 kr/portion (plus viss administration som uppgår till några kr/portion). Det är för all del inte givet att kommunen lägger sig på exakt samma lunchprisnivå som Värmdö kommun har valt men det är osannolikt att kommunen lyckas komma ner i summor kring ca 44 kr per portion. Lösningen skulle med all sannolikhet bli en kännbar kostnadsökning per måltid för kommunen.

Gymnasiets tillagningskök tillhandahåller maten för gymnasieeleverna men de tillagar även maten för Viaskolan, Backlura förskola och förskolan Släggan. Om inte gymnasiets kök finns måste ändå tillagningen av maten till dessa förskolor och Viaskolan lösas. Idag finns inget kapacitetsutrymme i något av de andra kommunala köken som kan svara upp mot detta.

En positiv effekt om eleverna och gymnasiepersonalen går ut och köper lunch i Nynäshamns centrum är att det får en positiv effekt på handeln och därmed arbetstillfällena i den privata sektorn. Samtidigt skulle kommunen göra vissa besparingar på egen personal, vilket dämpar den sammantagna sysselsättningseffekten i kommunen.

5 Alternativa placeringar

Det finns i realiteten få alternativa placeringar inom Nynäshamn om gymnasiet ska ligga centralt, d.v.s. i stadskärnan. Kommunen äger den s.k. ”Agessatomten” i anslutning i Nynäs gårds pendeltågsstation. Tomten består av flera f.d. industrifastigheter som behöver miljösaneras. Fastigheterna är inte detaljplanerade. Tomten är avlång. Det skulle bli svårt att lösa parkeringsfrågan och byggnaden skulle behöva bli i flera våningsplan. Den mer avgörande frågan är hur ”centralt” platsen är. Sannolikt skulle placeringen uppfattas som ungefär lika avsides som gymnasiets befintliga placering.

Konferensanläggningen Utsikten är tillräckligt stor lokalmässigt men inte försvarbart ur ekonomisk synvinkel och dessutom nästan lika långt från Nynäshamns centrum som det befintliga gymnasiet. Lokalerna detaljplaneras just nu för att delvis göras om till bostäder. Även Sjötelegrafan är för avsides för att uppfattas som centralt. Kommunen detaljplanerar för att bygga bostäder i området men någon kraftigare utökning av handelsverksamhet är inte att vänta.¹⁴

Det alternativ som oftast nämns i de här diskussionerna är Nynäshamns sjukhus. Ett våningsplan i sjukhuset uppgår till 1 775 m². Det går att verksamhetsanpassa lokalerna för skolverksamhet, likt det NKC har idag. Grova kostnadsuppskattningar visar att verksamhetsanpassningen till utbildningslokaler handlar om 20-30 miljoner kr per våningsplan. Ett våningsplan sätter ett ganska lågt tak för hur många elever gymnasiet skulle kunna ta emot om tanken är att alla eller nästan alla elever ska ha sin undervisning i lokalerna. Ett våningsplan bör kunna inhysa ungefär 250 elever. Det går att ta två våningsplan i anspråk och på så vis utöka kapaciteten men då behöver exempelvis NKC omlokaliseras.

Sjukhusets attraktivitet i egenskap av skollokal är svårbedömd. Placeringen är god utifrån närhet till handel och kommunikationer. Byggnaden är sliten utvändigt och i vissa avseenden omodern. Rektorn för NKC uppger inom ramen för utredningen att deras lokaler är ändamålsenliga ur undervisningssynpunkt men att samlokaliseringen med sociala verksamheter är problematisk.

I konsekvensbeskrivningen av fördjupningen av översiktsplanen över Nynäshamns stad lyfts gymnasiets petrifiera läge fram som en nackdel. Om gymnasieskolan, Kvarnängens idrottsplats och fritidsgården¹⁵ skrivs följande:

*”Vid dessa platser finns inget naturligt flöde av människor, vilket ytterligare förstärker avskildheten. Att både gymnasieskolan, idrottsplatserna på Kvarnängen och fritidsgården ligger avskilt leder även till att det folklikt som dessa målpunkter genererar inte kan tillgodoses i ett mer centralt läge. Dessutom innebär det att de ungas arenor ligger geografiskt frånkopplat från vuxnas platser, vilket minskar sannolikheten för spontana möten över generationsgränserna.”*¹⁶

---

¹⁴ Planbeskrivning – Detaljplanen för delar av kvarteren Telegrafan och Vaktberget Nynäshamn, Nynäshamns kommun, Stockholms län, 2015-05-11, Nynäshamns kommun

¹⁵ Det bör tilläggas att fritidsgården numera ligger centralt placerat på Alkärsplan.

¹⁶ Fördjupning av översiktsplanen Nynäshamns stad, konsekvensbeskrivning, 2016-06-02, Norconsult

Gymnasiets placering lyfts även fram som problematisk ur trygghetssynpunkt eftersom det inte finns några bostäder i området. Vidare menar författarna till konsekvensbeskrivningen att gymnasiets befintliga placering gör gymnasiet mindre attraktivt och att en flytt till ett mer centralt läge skulle ge positiv effekt på centrumhandeln:

”Det skulle också bidra till ett livligare centrum vilket skulle kunna få en positiv effekt även för icke gymnasieungdomar [...]. Vidare skulle skolan som sådan bli mer attraktiv med sin närhet till centrum och hamnen innebärande att fler högstadiel elever boende i Nynäshamn väljer att stanna på orten istället för att välja en annan gymnasieskola. Det kan även få som konsekvens att högstadiel elever från omkringliggande orter väljer att gå sin gymnasieutbildning i Nynäshamn. En attraktiv gymnasieskola kan också innebära att det är lättare att rekrytera lärare till skolan.”¹⁷

Vilken påverkan en flytt av gymnasiet skulle få på det lokala näringslivet och livet i stadskärnan är svårbedömt. Kommunen skulle flytta en del arbetstillfällen (i dagsläget handlar det om ca 55 tjänster). Hur många det i realiteten skulle bli beror på en gymnasiets utformning samt om det sker någon form av undanträngning (t.ex. om gymnasiets inträde resulterar i att en annan personalintensiv verksamhet får flytta). Sannantaget skulle det sannolikt få viss positiv effekt på den lokala handeln. Eleverna skulle säkerligen röra sig i centrum mer än idag vilket i sig skapar viss liv och rörelse. Eleverna är förvisso många sett till antalet men det är en köpsvag grupp. Deras närvaro, allt annat lika, får sannolikt marginell effekt på den lokala handeln. Om nu inte eleverna erbjuds möjlighet att köpa sin lunch ute bland de lokala restaurangerna (se även 4.1.1.). I så fall kommer även elevernas närvaro ge positiva effekter på handelns omsättning.

Nynäshamns sjukhus ägs inte av kommunen utan av ett bolag, Allkärrsplan utvecklings AB, där kommunen är minoritetsägare med 19 %. Kommunen hyr i sin tur hela sjukhusbyggnaden av bolaget och ansvarar för förvaltningen och uthyrningen av byggnaden. Hela byggnaden är eftersatt underhållsmässigt, bl.a. behöver alla fönster bytas och ett stambyte är påkallat. Även ventilationen behöver renoveras. Sannantaget handlar det om stora investeringar. Kommunens engagemang och fortsatta strategi avseende sjukhuset utreds för närvarande av kommunstyrelsen.

Fastighets- och serviceavdelningen genomgick en översyn under 2016. I utredningens konstateras att kommunen saknar en långsiktig plan för lokalförsörjning att den nuvarande organisationen inte stödjer ett framtagande av en sådan plan.¹⁸ Kommunstyrelsen fattade utifrån utredningen bl.a. beslut om att föra över det strategiska arbetet kopplat till lokaler/fastigheter från miljö- och samhällsbyggnadsnämnden till kommunstyrelsen samt ett uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen att upprätta en dokumenterad lokalförsörjningsprocess, KS § 177/2016. Kommunen saknar idag en långsiktig plan för sitt lokalbestånd.

---

¹⁷ Ibid.

¹⁸ Översyn av fastighets- och serviceavdelningen, 2016-08-09, Nynäshamns kommun

6 Alternativ användning för gymnasiets lokaler

Nynäshamns gymnasium ligger på fastigheten Kvarnängen 1:1 (det blåa området på kartan nedan). Detaljplanen, S 192, flexibel och anger att fastigheten ska användas för Allmänt ändamål¹⁹, d.v.s. någon form av offentlig verksamhet men inte till bostäder, park m.m. Detaljplanen reglerar även höjden på byggnaden till åtta m. Det går alltså inte att bygga på ytterligare en våning med stöd i gällande detaljplanen.

Karta 2. Utdrag ur detaljplan S 192, Del av Rappstaområdet, oktober 1978, Nynäshamns kommun

Granskningsförslaget till fördjupad översiktsplan över Nynäshamns stad pekar ut området som ett utvecklingsområde för bostäder. Tanken är att staden på längre sikt ska komma att växa åt det här hållet. Platsen blir på så vis en integrerad del av staden.¹⁹ Den här utvidgningen av staden ligger dock med all sannolikhet relativt långt fram i tiden.

I ett kortare perspektiv är lokalerna främst anpassade för skolverksamhet. Det går dock att bygga om flyglar för annan verksamhet. Backlura förskola är ett exempel på detta.

¹⁹ Fördjupning av översiktsplanen för Nynäshamns stad – Småstaden vid havet, granskningshandling 2016-12-06, Nynäshamns kommun

Kommunens lokalsituation är ansträngd. Flera förskolor har till följd av inomhusproblem behövt evakueras de senaste åren till andra lokaler. Detta gör att kommunen bl.a. tvingas till dyra kortsiktiga lösningar i moduler. Samtidigt som flera förskoleverksamheter tvingas till evakuering ökar även behoven i hela kommunen i och med demografiska förändringar och att kommunen växer sett till antalet invånare. Kommunen måste följaktligen bygga nytt för att dels ersätta det som är skadat men också för att möta de ökade volymerna av barn och äldre.

Gymnasiet är en av de kommunala verksamhetslokaler som är i bäst skick rent tekniskt. Kommunen kommer därmed i det här skedet att ha användning för lokalerna. Exakt vilken kommunal verksamhet detta ska vara är svårt att säga utan det måste avgöras när hela kommunens behov och förutsättningar att beaktas i en kommungemensam lokal-försörjningsplan. Det är inte långsökt att tänka sig t.ex. högstadiesverksamhet.

7 Sammanfattande analys

En allt större andel av kommunens gymnasieelever väljer att resa från kommunen för att genomföra sin gymnasieutbildning. Elevkullarna växer framöver så en viss ökning av det totala antalet gymnasieelever bör kunna förväntas även om andelen av gymnasieeleverna som stannar i Nynäshamn inte ökar. Den enkätundersökning som genomförts till eleverna i årskurs 8-9 ger inte stöd för uppfattningen att en central placering av Nynäshamns gymnasium skulle ge betydande effekter på elevunderlaget. För de allra flesta av eleverna är den geografiska placeringen ingen viktig fråga utan det är andra aspekter som har betydelse inför valet av gymnasieskola. Ur undersökningen går det att utläsa att gymnasiet har ett dåligt rykte bland kommunens elever i årskurs 8-9. De negativa attityderna verkar öka från årskurs åtta till nio.

Mot bakgrund av den stora rörligheten i regionen bland gymnasieeleverna är det intressant att överväga hur stor andel av de egna eleverna som Nynäshamns gymnasium har en reell chans att behålla. Den här utredningen saknar underlag för att göra den bedömningen. Som tidigare nämnt är det i första hand avsaknaden av inflöde och inte utflödet som är anmärkningsvärt i Nynäshamn. Mer centrala lokaler kan möjligen vara en del av en nystart och vändning för gymnasiet men det bör kompletteras med fler åtgärder för att vara effektiv.

Nynäshamns kommun har långsiktiga planer på att integrera Kvarnängen och gymnasiet i den växande staden. Dessa planer kommer med all sannolikhet inte att realiseras inom en 15-årsperiod. Gymnasiet perifera geografiska läge kommer därmed förmodligen förbli under en överskådlig framtid.

En central placering av Nynäshamns gymnasium kommer ge positiva effekter på handeln i Nynäshamns stadskärna. Effekten på handeln blir som störst om eleverna erbjuds möjlighet att äta lunch hos de lokala restaurangerna istället för i ett eget skolkök. I så fall får förändringen sannolikt även positiva sysselsättningseffekter. Den senare dämpas dock av de nedskärningar av personal som kommunorganisationen skulle göra till följd av att bl.a. lunchserveringen i egen regi reduceras. Lösningen är även ett dyrt alternativ för kommunen.

Det enda realistiska centrala placeringen för Nynäshamns gymnasium bedöms i dagsläget vara Nynäshamns sjukhus. Huruvida det är möjligt att flytta gymnasiet till sjukhuset beror i huvudsak på två saker:

1. Programutbudet behöver utformas på ett sätt som möjliggör en alternativ placering. Det befintliga programutbudet gör en flytt svår genomförd. Vidare behöver programutbudet anpassas och framför allt dimensioneras på ett sätt som gör att det inryms i lokalerna.
2. Kommunens engagemang i Nynäshamns sjukhus måste klargöras.

Den avgörande frågan kring gymnasiets eventuella flytt handlar om att ärendet är av sådan karaktär att den inte kan hanteras isolerat från kommunens övriga lokalförsörjningsplanering. En flytt av gymnasiet påverkar kommunens förmåga att tillhandahålla både lokaler och mat till kommunens övriga verksamheter. Frågan måste hanteras i en helhet där alla de kommunala verksamheternas behov, lokalbeståndet och kommunens samlade planering beaktas noggrant.